

ความสัมพันธ์ของบุคคล: ภาพสะท้อนสังคมในวรรณกรรม

รางวัลยุวศิลปินไทย พ.ศ. 2564-2566*†

Reflections on the Relationship of Persons in Literature of the Thai Young

Artist Award, during 2021-2023

CHEN YING*†, จันทร์สุตา ไชยประเสริฐ

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

*Email : cy23923@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนความสัมพันธ์ของบุคคลในวรรณกรรมรางวัล ยุวศิลปินไทย พ.ศ. 2564 - 2566 มีขอบเขตคือหนังสือรวมเรื่องสั้นจำนวน 6 เล่ม และนวนิยายจำนวน 6 เล่มโดยใช้วิธีวิจัยเอกสารและวิเคราะห์ด้วยบทวนิยาย ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ของบุคคลมี 4 ด้าน ได้แก่ 1) ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสังคมพบว่า ในสังคมมีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ได้แก่ สมาชิกในครอบครัว ครูกับนักเรียน คู่รัก เพื่อน และคนแปลกหน้า ไม่ว่าจะเป็นประเภทใดจะเกิดความสัมพันธ์ที่ดีและไม่ดี ที่ตีมาจากความรัก ความเข้าใจ ความเคารพ การดูแลและความเข้าใจซึ่งกันและกัน หากไม่มีสิ่งต่าง ๆ ดังกล่าว บุคคลย่อมจะเกิดความขัดแย้งกัน 2) ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสภาพแวดล้อม ในด้านบุคคลกับที่อยู่อาศัย อาหาร ยารักษาโรค ธรรมชาติและความสะดวกสบายสะท้อนให้เห็นถึงระหว่างบุคคลกับสภาพแวดล้อมมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด สภาพแวดล้อมตอบสนองความต้องการวัสดุและสนับสนุนจิตใจให้บุคคล ขณะที่ ภูมิปัญญาและการกระทำของมนุษย์ก็ได้มีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมด้วย 3) ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสัตว์ พบว่า บุคคลเป็นกลุ่มที่มีน้ำใจต่อสัตว์เลี้ยง ความรักและการดูแลของบุคคลได้ช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคลกับสัตว์ 4) ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสังคมพบว่า กฎหมาย ค่านิยม และวัฒนธรรมกำหนดพฤติกรรมของบุคคลและในขณะเดียวกันก็ช่วยพัฒนาความก้าวหน้าของบุคคล

คำสำคัญ : ความสัมพันธ์ของบุคคล ภาพสะท้อน รางวัลยุวศิลปินไทย

*บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ “ความสัมพันธ์ของบุคคล: ภาพสะท้อนสังคมในวรรณกรรมรางวัล ยุวศิลปินไทย พ.ศ. 2564-2566” หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

†นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

Abstract

This research aims to analyze reflections on human relationships in six short story collections and six novels winning the Youth Thai Artist Award, during 2021 – 2023. The research finds four aspects of human relationships, as the following. 1) Human relationships with other people, including between family members; teachers and students; lovers; friends; and strangers. No matter whoever concerned, either a good or bad relationship has occurred. Key factors of a good relationship are love; understanding; respect; care; and mutual trust, without these interpersonal conflicts happen instead. 2) Human relationship with environment, dealing with residence; food; medicine; the nature; and beliefs. This aspect reflects the close relationship between humans and nature as the acquirer and the provider. The environment supports humans by supplying materials and mental relaxation, while human wisdom and conduct make changes to the environment. 3) Human relationships with animals, human kindness; affection; and care create good relationships between humans and their pets. 4) Human relationships with society, laws; values; and cultures form human behavior and provide humans progress, as well.

Keywords : interpersonal relationships, Reflection, Thai Young Artist Award

บทนำ

วรรณกรรมทำให้ชีวิตของผู้อ่านสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ดังที่สุเรศ โขติอุดมพันธ์ (2561, น. 19) ได้กล่าวว่า “วรรณกรรม” (literature) หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นจากตัวอักษร วรรณกรรมที่ดีได้ช่วยขยายขอบเขตของจิตใจและความรู้สึกอันละเอียดอ่อนจนมาถึงจุดที่เราสามารถจัดการกับความซับซ้อนต่าง ๆ ได้ดีขึ้น ด้วยความเข้าใจความหมายของวรรณกรรมมาองสังคมจะได้พบว่า วรรณกรรมกับสังคมมีความสัมพันธ์กันและแยกจากกันไม่ได้ ซึ่งอิงอร สุพันธ์ วณิช (2558, น. 6) ได้กล่าวว่า วรรณกรรมกับสังคมเป็นสิ่งที่ผูกพันกันและวรรณกรรมจะสะท้อนทั้งความคิด ความเชื่อและความเปลี่ยนแปลงที่ไม่หยุดยั้ง

เมื่อวรรณกรรมมีความสัมพันธ์กับสังคม ผู้คนส่วนใหญ่จะนิยมเลือกอ่านวรรณกรรมร้อยแก้วโดยเฉพาะนวนิยายและเรื่องสั้นที่ได้รับรางวัลต่าง ๆ เพื่อได้เห็นการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจ คุณค่า ความสัมพันธ์ของบุคคล และด้านอื่น ๆ ของสังคมที่ผู้เขียนมักนำเสนออยู่ในวรรณกรรมด้วย ดังนั้นในทุกปีจะมีการจัดประกวดวรรณกรรมเพื่อคัดเลือกผลงานวรรณกรรมที่ดี เช่น รางวัลซีไรต์ รางวัลพานแว่นฟ้า ซึ่งรางวัลดังกล่าวต่างมีลักษณะเฉพาะและเปิดกว้างรับผลงานจากผู้เขียนหลายกลุ่ม แต่มีรางวัลหนึ่ง คือ รางวัลยุวศิลปินไทย (Young Thai Artist Award) ชุติพร เอี่ยมประดิษฐ์ (2563, น. 9) กล่าวว่า รางวัลยุวศิลปินไทยเป็นรางวัลที่มูลนิธิเอสซีจีร่วมกับสถาบันการศึกษาและหน่วยงานด้านศิลปะชั้นนำของประเทศจัดขึ้น โครงการนี้ได้รับความร่วมมือที่ดีจากคณะผู้ร่วมจัดงานทุกฝ่าย รางวัลนี้เปิดโอกาสให้ยุวศิลปินผู้รักงานศิลป์ อายุ 18 - 25 ปี ส่งผลงานศิลปะสร้างสรรค์เข้าแข่งขันเชิงชั้นถึง 6 สาขา ได้แก่ สาขาศิลปะ 2 มิติ ศิลปะ 3 มิติ ภาพถ่าย ภาพยนตร์ วรรณกรรม และการประพันธ์ดนตรี

จากการศึกษาเบื้องต้นผู้วิจัยได้เห็นว่าเรื่องสั้นและนวนิยายรางวัลยุวศิลปินไทย พ.ศ. 2564-2566 ได้นำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของบุคคลในหลายด้าน มีประเด็นเด่น คือความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสังคมส่วนใหญ่

เป็นความสัมพันธ์ที่ดี ภาพที่สะท้อนให้เห็นได้มากที่สุดเป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นความสัมพันธ์ที่มีความรัก การดูแลซึ่งกันและกัน และรู้จักแบ่งปันความสุขและความอบอุ่น ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ดีทำให้คนในสังคมเข้ากันได้อย่างกลมกลืนมากขึ้น และมองเห็นถึงความดีงามของความเป็นคน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความสัมพันธ์ของบุคคลสิ่งต่าง ๆ ในสังคมเพื่อเข้าใจความสัมพันธ์ของบุคคลรูปแบบต่าง ๆ อย่างชัดเจนที่อยู่ในสังคมไทย และได้มีแนวทางสร้างความสัมพันธ์ในการสื่อสารกับคนอื่น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนความสัมพันธ์ของบุคคลในวรรณกรรมรางวัลยูนิเซฟประเทศไทย พ.ศ. 2564-2566

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของบุคคลในสังคม ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับภาพสะท้อนในวรรณกรรม

ภาพสะท้อนในวรรณกรรมเป็นแนวคิดที่อธิบายให้เห็นว่า สิ่งต่าง ๆ ในสังคม เช่น สภาพความเป็นอยู่ ประเพณี ค่านิยมของสังคมเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นได้จากวรรณกรรม ดังวิทย์ ศิวะศรียานนท์ (2541, น. 21) ที่กล่าวว่า วรรณคดีเป็นเครื่องแสดงอารยธรรมของสังคม และในขณะเดียวกัน วรรณคดีก็เป็นกระจกเงาสะท้อนความเป็นมา และเป็นไปของสังคมได้ดีที่สุดอีกด้วย

2. แนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของบุคคล

บุคคลในสังคมต้องมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นหรือสิ่งอื่น จึงได้เกิดหลายความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสังคม เทตพงษ์ คงแก้ว (2566, น. 4) ได้กล่าวว่า ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล หมายถึงสัมพันธ์ภาพเป็นพฤติกรรมหนึ่งที่บุคคลกระทำต่อกัน สัมพันธภาพจะเป็นสิ่งที่ช่วยให้บุคคลเข้าใจความคิดของกันและกันเป็นการสร้างเสริมความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันของบุคคล สัมพันธภาพระหว่างบุคคลจะโดยร่างกายและภาษาแสดงออกมาให้ผู้คนเข้าใจ สัมพันธภาพที่เกิดจากความรัก ความผูกพัน และความอบอุ่น จะเป็นพื้นฐานของการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการวิเคราะห์ตัวบทนวนิยายและเรื่องสั้น (Textual Analysis) โดยดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคม และความสัมพันธ์ของบุคคล เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาครั้งนี้
2. ศึกษาประวัติความเป็นมาและวรรณกรรมที่ได้รับรางวัลยูนิเซฟประเทศไทย
3. สรรวจวรรณกรรมที่ได้รางวัลยูนิเซฟประเทศไทยและคัดเลือกวรรณกรรมรางวัลยูนิเซฟประเทศไทย โดยเลือกวรรณกรรมที่มีเนื้อหาสำคัญเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของบุคคลในสังคมไทย จึงได้คัดเลือกนวนิยายและเรื่องสั้นจำนวน 12 เรื่องนี้ ใน พ.ศ. 2564-2566 เพื่อเป็นตัวแทนการศึกษาให้เห็นความสัมพันธ์ของบุคคลในยุคปัจจุบัน จำนวน 12 เล่มแบ่งเป็น นวนิยายจำนวน 6 เล่ม ได้แก่ *ช่วงระยะเวลาแห่งการพักยาวหนึ่งปี* ขอให้สิ่งสำคัญคงอยู่ตลอดไป *เสียงเพรียกร้องของหัวใจ* และ *Billie and The Fountain of Youth* ความตายของวิทย์ *กรทีละกุด* ขอเพียงเวลาหยุดพักหายใจ เรื่องสั้น จำนวน 6 เล่ม ได้แก่ *จุดเกิดเหตุ*

- เจ้าของชีวิต ต้นไม้/ใบหญ้า/น้ำชา/แสงแดด เรื่องเล่าของสเตลลา ในสวนฉันทน์ บทจรของวิฬาร์
4. วิเคราะห์ภาพสะท้อนความสัมพันธ์ของบุคคลในวรรณกรรมรางวัลยูนิเซฟไทย พ.ศ. 2564-2566
  5. นำเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ผลการวิจัย

นวนิยายและเรื่องสั้นที่ได้รับรางวัลยูนิเซฟไทย พ.ศ. 2564-2566 ได้สะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของบุคคลในสังคมในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสังคม

จากการศึกษาความสัมพันธ์ของบุคคลในวรรณกรรมรางวัลยูนิเซฟไทย พ.ศ. 2564-2566 ได้พบความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสังคมมีหลายรูปแบบ ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว ความสัมพันธ์ระหว่างคู่รัก ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน และความสัมพันธ์ระหว่างคนแปลกหน้า ซึ่งความสัมพันธ์ทุกรูปแบบมีทั้งดีและไม่ดี ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว

สมาชิกในครอบครัวคือบุคคลที่มีความสัมพันธ์กันทางสายเลือดหรือบุคคลที่มีความสัมพันธ์กันทางกฎหมายและ/หรือประเพณี มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด แต่เนื่องจากสมาชิกแต่ละคนในครอบครัวมีอายุ เพศ การศึกษา ค่านิยม และความคิดที่แตกต่างกัน จึงทำให้ในครอบครัวได้เกิดความสัมพันธ์กันได้หลากหลาย รายละเอียดต่อไปนี้

1) พ่อแม่มีหน้าที่ที่ติดต่อกับลูก

พ่อแม่เหมือนครูของลูก ในครอบครัวพ่อแม่ต้องมีหน้าที่สอนให้ลูกได้รู้จักโลกนี้ ได้สร้างค่านิยมอย่างถูกต้อง เป็นแบบอย่างที่ดี มีหน้าที่ทำงานหาเงินมาเลี้ยงลูก เพื่อให้ลูกได้มีการเติบโตในครอบครัวอย่างมีความสุข ดังตัวอย่างในเรื่อง เงาะ ในรวมเรื่องสั้น จุดเกิดเหตุ กล่าวถึง พ่อป่วยและกำลังจะตาย แต่เพราะความห่วงใยของพ่อ พ่อจึงพยายามเก็บเงินให้ลูกในอนาคตและหวังว่าลูกได้มีความสุขตลอดไป ดังตัวอย่าง

“ปารู้ว่าสักวัน... แต่ไม่คิดว่าจะเร็วแบบนี้” พ่อเว้นระยะไป

“อยากขอโทษ... ที่ส่งพวกมึงสองคนได้ แค่นี้ 10 ปี 20 ปี หรือนานกว่า

แต่ถ้าย้อนกลับไปได้... ป่าจะทำเหมือนเดิม... ความภาคภูมิใจเดียวที่ไอ้ขี้เมาคนนี้ ภูมิใจ
ครอบครัว... พ่อแม่... พี่น้อง.. ทั้งชีวิต ป่าพยายามทำให้พวกมึงไม่ต้องอายุใคร ไม่ใช่ขาดเหมือนกู
พวกมึงมีกันแค่สองคนพี่น้อง จับกันให้มันให้แน่น... กูรักพวกมึงมากนะ”

(จุดเกิดเหตุ, 2564, น. 13)

จากตัวอย่างได้เห็นว่า ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างพ่อกับลูกและหน้าที่ของพ่อในครอบครัว นอกจากจะเลี้ยงดูครอบครัวแล้ว พ่อยังต้องรับผิดชอบสอนให้ลูกเติบโตอย่างมีความสุข คำนึงถึงอนาคตของลูก พยายามรับผิดชอบหน้าที่พ่อ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า ในสังคม ความรัก ความอบอุ่น การดูแลของพ่อที่มีต่อลูกได้ช่วยส่งเสริมความสามัคคีและความสุขของครอบครัว นอกจากนี้ จากวิธีที่พ่อแสดงความรักให้ลูกยังได้สะท้อนให้เห็นว่า ในสังคมไทย วิธีที่พ่อแสดงความรักต่อลูก ๆ นั้นไม่ได้แสดงออกผ่านคำพูดโดยตรง แต่เป็นการใส่ใจรายละเอียดต่าง ๆ ในชีวิต และเป็นความรักที่ยิ่งใหญ่

2) พ่อแม่เป็นคนแปลกหน้าสำหรับลูก

ในครอบครัวที่ขาดความรักและการสื่อสาร พ่อแม่ไม่ให้อบอุ่นและความรักแก่ลูก ทำให้ลูกไม่เชื่อใจต่อพ่อแม่ อย่างนั้นสำหรับลูกพ่อแม่จะเหมือนเป็นคนแปลกหน้า ดังตัวอย่างในเรื่อง บ้านของ สเตลลา ในรวม เรื่องสั้น *เรื่องเล่าของสเตลลา* กล่าวถึง เพราะพ่อแม่มีทะเลาะกันที่บ้านบ่อย ความสัมพันธ์ระหว่างอาร์มันโดกับพ่อแม่ก็ไม่ค่อยดี เขาไม่ยอมฟังพ่อแม่ทะเลาะกันจึงชอบเดินไปนั่งที่บึงน้ำหลังหมู่บ้าน มีวันหนึ่งเป็นวันเกิดของอาร์มันโด เพื่อให้เขาได้รู้สึกมีความสุข พ่อแม่เตรียมอาหารอร่อยและตกลงว่าวันนั้นจะไม่ทะเลาะกัน แต่ไม่ก็หน้าทีก็ทะเลาะกันต่อหน้าลูก ดังตัวอย่าง

“สุขสันต์วันเกิดนะลูกรัก” ..ทั้งสองคนพูดขึ้นมาพร้อมกันราวกับนัดแนะกันไว้แล้วเป็นอย่างดี อาร์มันโดยังคงเหม่อลอย แม้กระทั่ง ตอนที่แม่ของเด็กหนุ่มวางเค้กขึ้นสวลงบนจานที่สะอาดสะอาดหน้า อาร์มันโดก็ยังคงเงิบงัน ไม่ได้แสดงปฏิกิริยาอะไรมาก นอกจากม่านตาที่เบิก ขยายเล็กน้อย ดวงตาของเด็กหนุ่มมองหน้าพ่อกับหน้าแม่

(เรื่องเล่าของสเตลลา, 2565, น. 13)

จากตัวอย่างได้เห็น ความสัมพันธ์ที่ไม่ดีระหว่างพ่อแม่กับลูก การทะเลาะกันของพ่อแม่ทำให้ลูก รู้สึกสงสัย ไม่ได้ได้รับความอบอุ่นและความรักที่อยู่ในครอบครัว ซึ่งสะท้อนให้เราเห็นว่า คำพูดและการกระทำของพ่อแม่มีความสำคัญมากต่อการเติบโตของลูก พฤติกรรมที่ดีของพ่อแม่จะได้สร้างบรรยากาศครอบครัวที่ดีให้ลูก ส่งผลให้ลูกได้รับความสุข แต่พฤติกรรมที่ไม่ดีของพ่อแม่จะทำให้ใจของลูกรู้สึกพ่อแม่ไม่ใช่เป็นคนอย่างสนิทและเป็นคนที่พึ่งพาได้ รู้สึกว่าตัวเองไม่ใช่เป็นคนที่สำคัญในครอบครัว ทำให้กลายเป็นคนที่มีบุคลิกเงิบ ไม่ชอบสื่อสารกับคนอื่น

3) ลูกช่วยแบ่งเบาภาระหน้าที่ของพ่อแม่

เมื่อลูกยังเป็นเด็ก พ่อแม่เป็นผู้ปกครองและมีหน้าที่เลี้ยงลูกให้ดี ๆ แต่เมื่อลูกเติบโตขึ้น ลูกจะมีอิสระในด้านความคิดและชีวิตของตัวเอง จึงได้เริ่มมีความสามารถมาช่วยแบ่งเบาภาระหน้าที่ของพ่อแม่ ดังตัวอย่างในเรื่องเงาะ ในรวมเรื่องสั้น *จุดเกิดเหตุ* กล่าวถึง ในครอบครัวที่มีพี่สาวหนึ่งคนและน้องชายหนึ่งคน เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจของครอบครัวไม่ค่อยดี พี่สาวจึงตัดสินใจไม่เรียนต่อ พยายามไปทำงานหาเงินเลี้ยงดูครอบครัวร่วมกับพ่อ และส่งน้องชายไปโรงเรียน ดังตัวอย่าง

สำหรับผม ทุกวันคือการออกจากบ้านตั้งแต่ก่อน 6:30 ฝ่าแสงอ่อนและลมหนาว 25 กม. ไปรับเธอแล้วหาอะไรกินด้วยกันก่อนเข้าเรียน ตกเย็นไปส่งเธอที่ร้านไอศกรีมซึ่งเป็นงานพิเศษในวันหยุดเสาร์ อาทิตย์ เธอเข้างาน 7:30 บางครั้งหากมีประชุมร้านก็อาจเลิกเกือบ 5 ทุ่ม ผมเคยขอทำงานที่เดียวกันกับเธอ เราจะได้อยู่ด้วยกัน แม่บอกว่าให้ลองคุยกับพ่อดู

(จุดเกิดเหตุ, 2564, น. 9)

จากตัวอย่างได้เห็น ว่า เมื่อลูกเติบโตมาแล้วเริ่มแบ่งเบาภาระหน้าที่ของพ่อแม่และความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างพี่น้อง พี่สาวยอมเสียสละผลประโยชน์ของตนเองเพื่อการพัฒนาในอนาคตและความสุขของน้องชาย ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า ครอบครัวที่มีลูกสองคนหรือมีลูกที่เกินสองคนขึ้นไปจะทำให้เกิดปัญหาการใช้เงินของครอบครัว ครอบครัวส่วนใหญ่แต่มีเงินส่งเสียให้ลูกหนึ่งคนไปเรียนต่อได้ ลูกคนอื่นจะต้องปรับตัวออกไปทำงานนอกบ้านเพื่อหาเงินเลี้ยงครอบครัวเช่นเดียวกับผู้ใหญ่ นอกจากนี้ จากความรักของพี่สาวต่อน้องชายยังสะท้อนให้เราเห็นว่า ใน

สังคมไทย ครอบครัวที่มีลูกสองคนหรือมีลูกที่เกินสองคนขึ้นไป แนวคิดทางศีลธรรมของครอบครัวส่วนใหญ่ เป็นผู้ที่มีอายุมากกว่าต้องดูแลคนที่อายุน้อยกว่าในครอบครัวที่ชายที่สวามิภักดิ์ช่วยเหลือพ่อแม่ดูแลน้องชายน้องสาว

4) พี่น้องเป็นเหมือนเพื่อนสนิท

ความสัมพันธ์ระหว่างพี่น้องเป็นความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิด เนื่องจากมีความสัมพันธ์ทางกันสายเลือด และมีวัยใกล้เคียงกันมากกว่าพ่อแม่ผู้ปกครอง ทำให้พี่น้องไวใจซึ่งกันและกัน ดังตัวอย่างในเรื่อง สายเลือด ในรวมเรื่องสั้น *เจ้าของชีวิต* กล่าวถึง เมื่อหนึ่งชนกกำลังเรียนอยู่ชั้นประถม พี่สาวก็ทำงานและได้แต่งงานมีครอบครัวของตัวเองแล้ว สองคนไม่ได้เจอกันบ่อย แต่สำหรับหนึ่งชนก พี่สาวเหมือนเพื่อนสนิท สามารถปรึกษาปัญหาต่าง ๆ และหยิบยืมของใช้ส่วนตัวได้ ดังตัวอย่าง

เมื่อพี่สาวมีงานมีการทำก็ออกไปมีชีวิตเป็นของตนเองทั้งสองจึงแทบไม่ได้เจอกัน...แต่ความสัมพันธ์ระหว่างหนึ่งชนกกับพี่สาวนั้นเธอบอกว่าค่อนข้างสนิทสนมพอสมควร เมื่อมีปัญหาที่ไม่อยากบอกพ่อแม่ก็สามารถไปปรึกษาพี่สาวได้ และไม่ค่อยจริงจังเรื่องขอยืมชุดหรือเครื่องสำอาง

(เจ้าของชีวิต, 2565, น. 33)

จากตัวอย่างได้เห็นถึง ความสัมพันธ์ระหว่างพี่น้องเหมือนเพื่อนสนิท เนื่องจากพี่น้องเป็นคนที่มีวัยใกล้เคียงกันในครอบครัว พี่น้องจึงเชื่อใจและมีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกันได้ง่ายขึ้น ซึ่งสะท้อนให้เราเห็นว่า ไม่ว่าจะในด้านความอารมณ์หรือความต้องการในด้านอื่น เมื่ออีกฝ่ายมีความต้องการ พี่น้องจะเป็นผู้คอยให้การสนับสนุนและความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยา

สามีภรรยาเป็นคนที่มีความสัมพันธ์กันอย่างลึกซึ้ง ทั้งสองคนได้มีความรัก มีความสัมพันธ์กันทางกฎหมายและ/หรือประเพณี ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยาเป็นความสัมพันธ์พื้นฐานในสังคมที่ทำให้เกิดสถาบันครอบครัว ความสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยาในวรรณกรรมรางวัลยูนิเซฟไทยเป็นความสัมพันธ์ที่มีความรัก ความเชื่อใจและความเคารพซึ่งกันและกัน รายละเอียดดังต่อไปนี้

1) สามีภรรยาเป็นคู่แท้ของชีวิต

สามีและภรรยาช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ดูแลครอบครัวและแบ่งปันหน้าที่ของครอบครัวทำให้ทั้งสองคนได้สร้างความสัมพันธ์ที่ดีเหมือนคนร่วมสายเลือดเดียวกัน ความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดแบบนี้จะช่วยให้สองคนสร้างชีวิตร่วมกันได้ ดังตัวอย่างในเรื่อง *เมขลา* ในรวมเรื่องสั้น *บทจรของวิหาร* ได้กล่าวถึงอรและเกริกเป็นคู่สามีกับภรรยาเกริกเป็นหัวหน้าของอรในบริษัท แต่ฐานะทางครอบครัวของทั้งสองคนไม่เหมือนกัน ครอบครัวของเกริกเป็นชนชั้นสูงและยังมีฐานะร่ำรวย แต่สำหรับอร ครอบครัวยากจนและมาจากสังคมชนบท ภูมิหลังครอบครัวที่แตกต่างกันทำให้เกริกไม่กล้าเล่าเรื่องครอบครัวเองมารบกวนชีวิตของอร ดังต่อไปนี้

อรเปรยอ้อม ๆ กับผมมานานแล้วว่าเธออยากกลับบ้านไปหาน้องและยาย แต่ก็ยังกังวลว่าผมจะไม่ชอบแผนการนี้...ผมบอกเธอว่า เราจะเดินทางไปยังบ้านเกิดของอรเพื่อเยี่ยมเยียนและช่วยจัดการเรื่องต่าง ๆ ในครอบครัวของเธอให้เรียบร้อย ไม่ว่าที่นั่นจะแยแค่ไหน ไม่ว่าต้องใช้เงินเท่าไร ไม่ว่าใครจะรออยู่

(บทจรของวิหาร, 2566, น. 1)

จากตัวอย่างเห็นได้ว่า สามีรักภรรยามาก ระหว่างภรรยา กับสามีได้มีความสัมพันธ์ที่ดี ซึ่งตามเงื่อนไข การเลือกของคู่สามีภรรยาได้สะท้อนให้เราเห็นถึง ในสังคม เลือกรักกันนอกจากต้องมีความรักที่แท้จริง คนส่วนใหญ่ยัง พิจารณาฐานะสังคม การทำงาน และภูมิหลังครอบครัวอีกด้วย แต่ถ้าทั้งปัจจัยมีความแตกต่างกันมาก ต้องมีความ เข้าใจและยอมรับมาช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสามีกับภรรยา

2) สามีกับภรรยาเป็นคู่อริ

เมื่อสามีกับภรรยาเกิดความขัดแย้งกัน ทั้งสองคนก็มองสาเหตุของความขัดแย้งจากมุมมองของตนเอง ส่งผลให้ทั้งสองคนไม่ได้เข้าใจกันจึงเกิดทะเลาะกัน ดังตัวอย่างในเรื่อง บ้านของสเตลลา ในรวมเรื่องสั้น *เรื่องเล่าของสเตลลา* กล่าวถึง หลังจากความสัมพันธ์ระหว่างพ่อกับแม่ของอาร์มันโดไม่ดี พ่อก็ไม่ค่อยอยากกลับบ้านมาเพราะกลับมาแล้วต้องทะเลาะกับแม่ตลอด แม่บอกอาร์มันโดว่าจะไม่เชื่อพ่ออีกแล้วเพราะพ่อของเขามีเมียน้อย และพ่อกลับมาก็ไม่สนใจเธอทำให้แม่เสียใจมาก ดังตัวอย่าง

ดังนั้นแล้วเรื่องที่พ่อกลับบ้านดึกคืนน่าจะไม่ใช่ปัญหาที่ทำให้ทั้งสองคนเริ่มจะไม่ลงรอยกัน และมันก็ใช่ เพราะปัญหาที่แท้จริงนั้นไม่ได้อยู่ไกลขนาดนั้น...อาร์มันโด ยังจำเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในวัน 19 ...แม่ของเขาตอบโต้ได้อย่างแรง พร้อมกับใช้นิ้วชี้หน้าพ่อโดยไม่สนใจเขา

(เรื่องเล่าของสเตลลา, 2565, น. 11)

จากตัวอย่างเห็นได้ว่า สามีกับภรรยาขาดความเชื่อใจและการสื่อสาร ซึ่งสะท้อนให้เราเห็นถึงความสัมพันธ์ที่ไม่ดีระหว่างสามีกับภรรยาจะทำให้ครอบครัวเกิดปัญหา ความเชื่อใจและการสื่อสารเป็นสิ่งที่สำคัญที่ได้รักษาชีวิตการแต่งงานให้ยืนยาว ไม่เช่นนั้นจะสูญเสียความรักไปได้ง่ายและเกิดความขัดแย้งกัน จึงจะส่งผลให้อีกฝ่ายนอกใจคนอื่น

1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน

เพื่อนเป็นบุคคลที่มีความคิดและค่านิยมใกล้เคียงกัน ถึงแม้ว่าเพื่อนเป็นคนที่ไม่ได้ร่วมสายเลือด แต่เป็นคนที่ได้มีความช่วยเหลือ อบอุ่นและความรักซึ่งกันและกัน เมื่อเพื่อนทั้งสองฝ่ายมีความคิดเห็นไม่เหมือนกัน จึงจะเกิดความขัดแย้งกัน รายละเอียดดังต่อไปนี้

1) เพื่อนมีความคิดไม่ลงรอยกัน

คนได้กลายเป็นเพื่อนเป็นเพราะมีสิ่งที่ชอบและความคิดที่เหมือนกัน แต่เพื่อนทั้งสองฝ่ายไม่ได้เหมือนกันตลอดไป บางเวลาถ้าระหว่างเพื่อนมีความรู้สึกที่แตกต่างกัน จะเกิดปัญหาขึ้นได้ง่าย ดังตัวอย่างในเรื่อง เพทาย ในรวม เรื่องสั้น *เจ้าของชีวิต* กล่าวถึง กฤติธิดาคิดว่าสังคมต้องมียุติธรรมต่อทุกคนเป็นสิ่งที่ถูกต้อง แต่เพื่อน ๆ คิดว่าเรื่องโกงข้อสอบไม่ใช่เป็นสิ่งที่ไม่ยุติธรรมกับเพื่อนคนอื่น ๆ เมื่อกฤติธิดาไม่เห็นด้วยเพื่อนกัน เพื่อนทุกคนก็ทำสิ่งที่ผิดต่อกฤติธิดาด้วย ดังตัวอย่าง

“มีปัญหาเกี่ยวกับเพื่อนที่โรงเรียนนิดหน่อย” [...]

“รุนแรงขนาดนั้นเลยเหรอ.....”

“ก่อนหน้านี้ฉันเคยบอกครูว่ามีคนพยายามโกงข้อสอบ แล้วอีกฝ่ายไม่พอใจก็เลยโดน

แกล้งนะ”

(เจ้าของชีวิต, 2565, น. 20)

จากตัวอย่างได้เห็นว่า ระหว่างเพื่อนขาดความเชื่อใจต่อกัน ขาดความเชื่อใจต่อกันจะทำให้ทั้งสองฝ่ายขาดการสื่อสารและทำให้ทั้งสองฝ่ายเข้าใจผิด จึงเกิดความขัดแย้งกัน ซึ่งสะท้อนให้เราเห็นถึงในสังคมโรงเรียนมีการโกงข้อสอบ ปรากฏการณ์แบบนี้จะก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนที่ไม่ดี

2) เพื่อนเป็นคนที่ได้ช่วยสนับสนุนซึ่งกันและกัน

ในสังคม พวกเราได้มีเพื่อนหลายคน เพื่อนทุกคนจะมีชีวิตและการทำงานที่ไม่เหมือนกันเมื่อเราพบเจอปัญหายากลำบาก เพื่อนจะกลายเป็นคนที่มอบความรัก ความช่วยเหลือและอบอุ่นให้แก่เราเพื่อช่วยเราแก้ปัญหาในชีวิต ดังตัวอย่างในเรื่องนวนิยายชื่อเรื่อง *ช่วงระยะเวลาแห่งการพักยาวหนึ่งปี* ได้กล่าวถึง ห่วงลูกชายของตาร เมื่อเวลาขับรถไปปรับแฟนได้พบอุบัติเหตุเสียชีวิตไปแล้ว ครอบครัวของตารยากจนมาก ไม่มีเงินทำพิธีศพให้ห้วง เพื่อนบ้านส่วนใหญ่ในหมู่บ้านนี้มาช่วยเขาทำงานพิธี บางคนเอาอาหารมาด้วย บางคนมาช่วยเป็นเจ้าภาพ ดังตัวอย่าง

งานฌาปนกิจของห้วงถูกจัดขึ้นอย่างเรียบง่าย โดยมีลุงพาสามีของครูป่าอาสาเป็นเจ้าภาพในครั้งนี้ ตารไม่มีเงินมากมายนัก รายได้จากการเก็บของเก่าขายคงไม่เพียงพอในการจัดการศพ ข้าวปลาอาหาร ทุกอย่างเพื่อนบ้านก็ช่วยกันเตรียมกันหา

(ช่วงระยะเวลาแห่งการพักยาวหนึ่งปี, 2564, น. 9)

จากตัวอย่างได้เห็นว่า เมื่อเพื่อนพบปัญหา เพื่อนบ้านทุกคนยินดีให้ช่วยเหลือเพื่อนซึ่งสะท้อนให้เราเห็นว่า ในสังคมไทย ผู้คนยังมีน้ำใจต่อกัน พวกเขายอมรับช่วยเหลือคนอื่นแก้ไขปัญหา เพื่อนเป็นคนที่ได้ให้สนับสนุนความรักและอบอุ่น โดยความช่วยเหลือซึ่งกันและกันจะทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนได้ดีขึ้น

1.4 ความสัมพันธ์ระหว่างคนแปลกหน้า

คนแปลกหน้าเป็นคนที่เจอกันครั้งแรกหรือเป็นคนที่ยังไม่เคยสร้างความสัมพันธ์กัน เนื่องจากทั้งสองฝ่ายยังไม่ได้สร้างความเชื่อใจซึ่งกันและกัน ความสัมพันธ์ระหว่างคนแปลกหน้าจึงเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่ลึกซึ้ง ดังตัวอย่างในเรื่อง *เสียงที่ไม่มีใครได้ยิน* รวมใน *เรื่องสั้น เรื่องเล่าของ สเตลลา* กล่าวถึง มีผู้ชายหนึ่งคนมาถึงหมู่บ้านชายฝั่งของคนนี้เป็นคนหน้าตาดี ที่ได้เล่าเรื่องให้เด็ก ๆ ฟัง แม้ว่าชาวบ้านทุกคนยังไม่รู้จักชื่อของเขาก็ชอบและยอมรับเขามาก ได้สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเขา ดังตัวอย่าง

พ่อค้าที่ไม่มีใครรู้จักมาแล้ว...คนในหมู่บ้านต่างก็ให้การต้อนรับกับชายหนุ่มคนนี้เป็นอย่างดี จัดหาอาหารเลิศรสให้ได้ลิ้มลอง แนะนำและพาไปเยี่ยมชมสถานที่ต่าง ๆ...

(เรื่องเล่าของสเตลลา, 2565, น. 35)

จากตัวอย่างได้เห็นว่า ชาวหมู่บ้านมีน้ำใจมากที่ได้ยินดียอมรับคนที่ไม่รู้จัก ซึ่งสะท้อนให้เราเห็นว่า ในสังคมไทย ระหว่างคนแปลกหน้าได้มีอบอุ่นและความเชื่อใจกัน ถึงแม้ว่าระหว่างคนแปลกหน้าไม่ได้รู้จักกันเวลานาน แต่ได้มีความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน พฤติกรรมที่ดีแบบนี้จะส่งเสริมสังคมได้ดีขึ้น

2. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสภาพแวดล้อม

บุคคลกับสภาพแวดล้อมมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด บุคคลต้องการรับสิ่งต่าง ๆ จากสภาพแวดล้อม และสภาพแวดล้อมต้องการการป้องกันจากบุคคล ดังต่อไปนี้

2.1 ธรรมชาติเป็นแหล่งพึ่งพิงของมนุษย์

ในธรรมชาติมีหลายวัสดุ อย่างเช่นต้นไม้ ดอกไม้ หินและอื่น ๆ เป็นสิ่งที่ได้เอามาทำเป็นยา ด้วยใช้วิธีทาหรือกิน มันจะช่วยให้มนุษย์รักษาโรคต่าง ๆ ดังตัวอย่างในเรื่อง *โรคระบาด* ในรวม *เรื่องสั้น เรื่องเล่าของสเตลลา* กล่าวถึง

น้องชายของอีสเทลติดเชื้อโรคระบาดเหมือนชาวบ้านคนอื่น โรคนี้เสียหายไม่ได้ อีสเทลไปหาหมอโอดินมารักษา น้องชาย โอดินพยายามหายา สุดท้ายได้พบว่าพิษของต้นไม้ในป่าได้ช่วยน้องชายรักษาโรคให้ดีขึ้น ดังตัวอย่าง

ยาที่เธอลองปรุงขึ้นจากยางที่มีพิษของต้นไม้ในป่ากับสมุนไพรอื่น ๆ ... ดักของเหลวสีเขียวที่กำลังร้อนได้ที่ใสในถ้วยเล็ก ๆ ขนาดพอดีมือ ... “มันได้ผล” ... “ตัวก็ไม่ร้อนจัดหรือเย็บเจ็บแล้ว แอมตุ่มก็เริ่มหายไปบ้างแล้ว นี่มัน...วิเศษไปเลย”

(เรื่องเล่าของสเตลลา, 2565, น. 53)

จากตัวอย่างได้เห็นว่า พิษของต้นไม้ในป่ากับสมุนไพรอื่น ๆ ได้เอามาทำเป็นยาช่วยรักษาโรคระบาด ซึ่งสะท้อนให้เราเห็นว่า มนุษย์มีความต้องการธรรมชาติ และธรรมชาติได้เตรียมสิ่งของต่าง ๆ ให้แก่มนุษย์เพื่อช่วยมนุษย์รักษาสุขภาพและมีชีวิตที่ดีขึ้นในสังคม และจากผู้หญิงคนนี้ใช้ต้นไม้ทำเป็นยายังสะท้อนให้เห็นถึงภูมิปัญญาของมนุษย์

2.2 ธรรมชาติทำร้ายต่อมนุษย์

ธรรมชาติกับมนุษย์อยู่รวมกัน สำหรับมนุษย์ ธรรมชาติได้มีประโยชน์ที่ดีต่อมนุษย์ แต่นอกจากด้านที่ดี ธรรมชาติยังทำร้ายต่อมนุษย์ด้วย อย่างเช่นน้ำท่วม แผ่นดินไหวและภัยธรรมชาติอื่น ดังตัวอย่างในเรื่อง เงาะ ในรวมเรื่องสั้น *จุดเกิดเหตุ* กล่าวถึง ที่บ้านมีแค่เงินเดือนของพ่อมาเลี้ยงลูกได้ หลังภัยพิบัติทางธรรมชาติน้ำท่วมใหญ่ สถานะทางเศรษฐกิจของบริษัทที่พ่อทำงานไม่ดีและต้องมีกำหนดลดพนักงาน ความกดดันของนโยบายลดพนักงาน ทำให้ชีวิตของครอบครัวนี้ยากลำบากยิ่งขึ้น ดังตัวอย่าง

ตอนนั้นบริษัทของพ่อเริ่มมีนโยบายลดพนักงาน พ่อจึงต้องเร่งยอดขายให้มากขึ้น ทำงานหนักขึ้น อีกทั้งในตอนนั้น ค่าครองชีพหลังเหตุการณ์น้ำท่วมใหญ่ที่ “น้องน้ำ” ทะลักเข้ากทม. และเขตนิคม อุตสาหกรรมใหญ่ในภาคกลางจน “เอาไม่อยู่” ผมกับพี่ก็อยู่ช่วงมัธยม ค่าใช้จ่ายในบ้าน จึงพุ่งขึ้นเช่นกัน

(จุดเกิดเหตุ, 2564, น. 8)

จากตัวอย่างได้เห็นว่า มนุษย์กับธรรมชาติมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด เมื่อเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติ จะทำให้สภาพความเป็นอยู่ของมนุษย์มีการเปลี่ยนไป การดำเนินชีวิตของผู้คนจะไม่สะดวกสบายเหมือนชีวิตเดิม สูญเสียทรัพย์สิน หรือรุนแรงที่สุดคือเสียชีวิต ซึ่งสะท้อนให้เราเห็นว่า ธรรมชาติมีอิทธิพลอย่างมากต่อการอยู่รอดของมนุษย์ ภัยธรรมชาติจะส่งผลให้คุณภาพชีวิตของมนุษย์ลดลง สำหรับกลุ่มที่มีรายได้สูงจะได้ผลกระทบจากภัยพิบัติทางธรรมชาติไม่มาก แต่สำหรับกลุ่มที่มีรายได้น้อย ภัยพิบัติทางธรรมชาติจะทำให้ผู้คนไม่ได้มีชีวิตความเป็นอยู่ตามปกติ เพราะคนที่มีรายได้น้อยต้องพยายามลดค่าใช้จ่ายด้านอาหาร เสื้อผ้า ที่อยู่อาศัย การขนส่ง เลี้ยงลูก เป็นต้น

2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสัตว์เลี้ยง

มนุษย์กับสัตว์เลี้ยงมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด สัตว์เลี้ยงได้เป็นเพื่อนของมนุษย์ ช่วยลดความกดดันและได้มอบความรัก ในขณะเดียวกันมนุษย์เป็นเจ้าของได้เลี้ยงสัตว์เลี้ยงให้มันที่อยู่อาศัยและอาหารกินด้วย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ในเรื่อง ปลาจมน้ำ ในรวมเรื่องสั้น *เจ้าของชีวิต* กล่าวถึง เด็กหญิงได้เลี้ยงปลาตัวหนึ่งที่บ้านปลาตัวนี้ชื่ออัสัม สำหรับเด็กหญิง อัสัมเป็นเพื่อนสนิทของเธอ เมื่อเธอพบสิ่งที่เสียใจในโรงเรียน อัสัมจะพยายามช่วยให้เธอยิ้มและสนุก จึงเด็กหญิงรักอัสัมมากและตั้งใจดูแลอัสัมทุกวัน ดังตัวอย่าง

หลายครั้งที่ล้มเดินออกมาปลอบใจเธอ ลูบหลังด้วยครีบลีเกิ้ล ๆ พะงาบปากพูดอะไรสักอย่าง...หลายวันจากนั้น ล้มมีโชว์พิเศษไว้เหยียวยาวใจที่บอบบางของเธอทุกเย็น...เธอลืมบางเรื่องเสียสนิท เธอโกรธความเลินเล่อและไม่รู้จักเอาใจใส่ของตนเอง อยากให้ล้มเอาหางมาพาด หน้าแดง ๆ ต่อความประมาทครั้งนี้

(เจ้าของชีวิต, 2566, น. 48-53)

จากตัวอย่างได้เห็นว่า สัตว์เลี้ยงกับคนมีความเชื่อใจและการพึ่งพาต่อกัน ซึ่งสะท้อนให้เราเห็นว่า ในสังคมสัตว์เลี้ยงได้กลายเป็นเพื่อนอย่างสนิทของคน มันจะช่วยคนแก้อารมณ์ที่ไม่ดี และช่วยคนลดลงความกดดันจากสังคม เนื่องจากทั้งสองฝ่ายได้อยู่รวมเวลานาน จึงคนกับสัตว์เลี้ยงได้สร้างความรักและความเชื่อใจซึ่งกันและกัน ทำให้คนได้รับความสุขในชีวิต

3. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสังคม

สังคมเป็นครอบครัวใหญ่ที่บุคคลอาศัยอยู่ร่วมกัน ในสังคมบุคคลได้สร้างวัฒนธรรม ค่านิยม ความคิด กฎหมาย และด้านอื่น ๆ บุคคลกับสังคมจึงมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด บุคคลมีหน้าที่สร้างสังคมให้ดี ๆ และสังคมช่วยให้บุคคลได้รับคุณค่าและข้อกำหนดที่ถูกต้อง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

3.1 ค่านิยมของสังคม

ค่านิยมคือสิ่งที่ควรต้องทำ บุคคลอาศัยอยู่ในสังคม ได้รับผลกระทบจากการศึกษา วัฒนธรรม และด้านอื่น ๆ จากสังคม ประสบการณ์จากสังคมในหลายด้านจะช่วยสร้างค่านิยมของบุคคล ทำให้ค่านิยมได้รับการสืบทอดและการพัฒนา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ในนวนิยายชื่อเรื่อง *ความตายของวิทย์ กรทีละกุล* ได้กล่าวถึง เมื่อทีละกุลอายุ 4 ขวบ แม่เสียชีวิต เนื่องจากโรคกล้ามเนื้อหัวใจ มีเพียงทีละกุลอาศัยอยู่กับพ่อ แต่พ่อไม่ได้รับผิดชอบดูแลทีละกุลให้ดี ๆ ทีละกุลไม่ชอบอยู่บ้านกับพ่อ ชอบไปหาเพื่อนและแม่เพื่อนทุกวัน ดังตัวอย่าง

แม่ธีร์ใจดีกับผมเสมอ เธอชอบให้ผมมอมไปกินที่บ้านประจำ แต่ผมต้องแอบกินไม่จั้น พ่อผมจะเอาไปทิ้งถ้าเจอพร้อมคำพูดที่ว่า “แกไปเอาขนมจากบ้านไอ้เพื่อนเวรของแกทำไม บ้านแกก็มีปัญญาซื้อไว้”

(ความตายของวิทย์ กรทีละกุล, 2566, น. 11)

จากตัวอย่างเห็นได้ว่า ผู้หญิงคนนี้สงสารเด็กชายที่ไม่มีแม่ดูแลจึงชอบเอาขนมมาให้ลูกคนนี้กินบ่อย จากการกระทำของผู้หญิงคนนี้ได้สะท้อนให้เราเห็นค่านิยมในด้านคนควรใจดีต่อคนอื่น การช่วยเหลือของคนต่อคนอื่นได้ช่วยสร้างสังคมอย่างมีความอบอุ่นและความรักมากขึ้น นอกจากนี้จากตัวอย่างเรายังได้เห็นพ่อไม่ให้ลูกรับประทานอาหารจากผู้อื่น ถ้าอยากกินขนมก็ต้องกินเป็นของตัวเอง ซึ่งการกระทำของพ่อคนนี้ได้สะท้อนให้เราเห็นถึงค่านิยมเป็นบุคคลต้องมีศักดิ์ศรีของตัวเอง ไม่ควรเอาสิ่งของและทรัพย์สินของผู้อื่น

3.2 ความคิด

ความแนวคิดของบุคคลมาจากสังคมและได้มีความก้าวหน้าไปพร้อมกับการพัฒนาของสังคมด้วย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

เรื่อง เรื่องเล่าของสเตลลาในรวมเรื่องสั้น *เรื่องเล่าของสเตลลา* กล่าวถึง โนอาห์และเลียมเป็นคู่รักเป็นชายกับชาย เริ่มต้นโนอาห์กลัวเพื่อน ๆ รู้เขาชอบผู้ชายก็อยากแยกกันกับเลียม มีวันหนึ่งสองคนไปถ่ายรูปด้วยกัน โนอาห์ได้พบกับ

อีสเทลในบ้านเก่า ตอนนั้นอีสเทลกลายเป็นหญิงชราแล้ว หลังฟังเรื่องของอีสเทล โนอาห์เข้าใจว่าความรักที่จริงไม่ต้องสนใจเป็นกับใคร และไม่ต้องสนใจความคิดเห็นของคนอื่น เขาแน่ใจว่าจะอยู่กับเลียมตลอดไป อีสเทลได้เห็นในสมัยตอนนี้ความรักของเพศเดียวกันได้รับความยอมรับจากคนอื่น อีสเทลอิจฉามาก คิดในใจว่าถ้าอีสเทลกับโนวาได้อาศัยอยู่สมัยนี้คงจะได้รับความสุขเหมือนโนอาห์กับเลียม ดังตัวอย่าง

“เด็กสองคนนั้น คงไม่ใช่แค่เพื่อนกันหรอก” เธอถอนหายใจออกมาเบา ๆ “ถ้าเป็นสมัยพวกเรานั้นไม่อยากจะนึกภาพเลย” ภาพในหัวของเธอเต็มไปด้วยภาพที่แสนจะป่าเถื่อน แวบหนึ่งเธอเองก็แอบอิจฉาเด็กพวกนั้น เหมือนกันที่สามารถทำอะไรได้อย่างเปิดเผย “นี่โนวา” เธอเอ่ยเรียก จากนั้นจึงกุมมือของคนที่นั่งข้าง ๆ เอาไว้นั่น สองสายตาจ้องมองกันอย่างลึกซึ้ง “เธอไม่ได้ผิดสัญญาหรอกนะ”

(เรื่องเล่าของสเตลลา, 2565, น. 63)

จากสองตัวอย่างข้างต้นเห็นได้ว่า ความคิดของผู้คนในด้านเพศเดียวกันค่อยๆ ได้รับการเปลี่ยนไป ซึ่งสะท้อนให้เราเห็นว่า ความคิดความเชื่อเชื่อมโยงกับสังคมมากขึ้น การพัฒนาของสังคมจะขับเคลื่อนความก้าวหน้าด้านความคิดของผู้คน ตามการพัฒนาของสังคม ผู้คนยอมรับความรักเพศเดียวกันได้มากขึ้น ทุกคนได้เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลทุกประเภทควรได้รับความเคารพอย่างเท่าเทียมกันจากสังคม และยังสะท้อนให้เราเห็นว่า การยอมรับด้านความรักของคนเพศเดียวกันแสดงให้เห็นถึงความท้าทายต่อความคิดแบบเดิมและสังคมให้ความสำคัญต่อสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคลมากกว่าเมื่อก่อน

3.3 กฎหมาย

กฎหมายมีบทบาทที่สำคัญต่อสังคม ได้มีประโยชน์ต่อการป้องกันความมั่นคงของสังคม ยังเป็นเครื่องมือที่สะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าและมาตรฐานทางศีลธรรม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

เรื่อง บทส่งท้าย รวมในเรื่องสั้น *เจ้าของชีวิต* กล่าวถึง พิริยาดา พิษุต์ม์ และหนึ่งชนกได้ช่วยกฤติญาตาพบความจริงว่า ดานุศักดิ์เป็นคนฆ่าเธอรหว่างทะเลาะกับกฤติญาตา กฤติญาตาไม่ได้เป็นฆ่าตัวตาย ดังนั้น ภายใต้ระบบกฎหมายทั้งสองคนถูกลงโทษแล้ว ดานุศักดิ์โทษคือไม่เจตนาฆ่าแต่ทำร้ายจนถึงแก่ความตายด้วยบันดาลโทษ และพ่อของหนึ่งชนกโทษคือล่วงละเมิดทางเพศเด็กอายุไม่เกิน 18 ปี ดังตัวอย่าง

ไม่นานนักศาลชั้นต้นก็มีคำตัดสินให้นายดานุศักดิ์... ทว่าจำเลยให้การสารภาพจึงลดโทษกึ่ง... สังคมได้ถกเถียงต่อกระบวนการ ยุติธรรมในคดีฆ่าคนตายและคดีพรากรผู้เยาว์ โดยมีความเห็นควรปรับให้มีการลงโทษที่รุนแรงขึ้นเพื่อไม่ให้ ผู้คิดจะกระทำผิดมองว่าได้รับโทษเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

(เจ้าของชีวิต, 2565, น. 73)

จากตัวอย่างเห็นได้ว่า กฎหมายเป็นส่วนหนึ่งของสังคม เป็นข้อกำหนดให้พฤติกรรมของบุคคล เมื่อมีนักโทษทำสิ่งชั่วร้ายต่อบุคคลคนอื่นและสังคม กฎหมายจะช่วยสังคมแก้ไขปัญหาได้ คนทั่วไปคิดว่า ระบบกฎหมายปัจจุบันนี้มีคำตัดสินต่อนักโทษยังไม่หนัก ซึ่งสะท้อนให้เราเห็นว่า สังคมให้ความสำคัญกับผู้ตกเป็นเหยื่อยังไม่พอและให้ความสนใจต่อการทำความผิดทางอาญาไม่มากพอ ปรากฏการณ์นี้ส่งผลให้ผู้คนไม่เชื่อระบบกฎหมายในสังคมและคิดว่าระบบกฎหมายมีความอยุติธรรม คำตัดสินจากกฎหมายไม่หนักจะเพิ่มจำนวนนักโทษ ลดความไว้วางใจของบุคคลต่อกฎหมายของสังคม และทำให้สังคมไม่ได้พัฒนาอย่างมั่นคง

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ของบุคคล: ภาพสะท้อนสังคมในวรรณกรรมรางวัลยูนิเซฟประเทศไทย พ.ศ. 2564-2566 มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนความสัมพันธ์ของบุคคลในวรรณกรรมรางวัลยูนิเซฟประเทศไทย พ.ศ. 2564-2566 โดยศึกษานวนิยายและเรื่องสั้นของรางวัลยูนิเซฟประเทศไทย พ.ศ. 2564-2566 จำนวน 12 เรื่อง โดยใช้วิธีวิจัยเอกสารและการวิเคราะห์ตัวบทนวนิยายและเรื่องสั้น ได้สรุปผลดังนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่อยู่ในสังคมมีหลายประเภท ได้แก่ ระหว่างสมาชิกในครอบครัว เช่น พ่อแม่กับลูก สามีกับภรรยา พี่น้องกัน ญาติกัน เป็นต้น และยังมีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่อยู่ในโรงเรียน เช่น ครูกับนักเรียน และรวมถึงบุคคลในสังคม เช่น ระหว่างคนแปลกหน้า ทั้งความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่กล่าวถึงมีทั้งดีและไม่ดี ที่ดีเกิดจากความรักและความเข้าใจระหว่างบุคคล ที่ไม่ดีเกิดจากความขัดแย้งระหว่างบุคคล

2. บุคคลกับสภาพแวดล้อมมีความสัมพันธ์กัน สภาพแวดล้อมให้กับมนุษย์เป็นอาหาร ที่อยู่อาศัย ความเชื่อ เป็นต้น เพื่อมีประโยชน์ให้มนุษย์มีชีวิตรอด หากสภาพแวดล้อมเกิดสิ่งที่ไม่ดี เช่น ภัยธรรมชาติจะส่งผลให้มนุษย์ด้านทรัพย์สินและชีวิตเสียหายไป

3. ความเอาใจใส่ ความรักและความไว้วางใจซึ่งกันและกันเป็นเงื่อนไขที่บุคคลกับสัตว์เลี้ยงมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดสัตว์เลี้ยงได้ช่วยลดความเหงาของบุคคลและบุคคลได้ช่วยดูแลสัตว์เลี้ยงให้มันได้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นในสังคม

4. บุคคลกับสังคมในด้านกฎหมาย ค่านิยม ความคิดมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด กฎหมายที่ยุติธรรมได้ช่วยกำหนดการกระทำของบุคคล ทำให้บุคคลได้มีค่านิยมอย่างถูกต้องจากสังคม ค่านิยมที่ดีของบุคคลในสังคม บุคคลควรมีน้ำใจต่อกัน ค่านิยมจะมีผลประโยชน์ที่ดีต่อรักษาความมั่นคงของสังคมและได้ส่งเสมอความก้าวหน้าที่เกี่ยวข้องกับความคิดในด้านเพศเดียวกันของบุคคล

อภิปรายผลการวิจัย

งานวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนความสัมพันธ์ของบุคคลในวรรณกรรมรางวัลยูนิเซฟประเทศไทย พ.ศ. 2564-2566 ผลงานวิจัยพบว่านวนิยายและเรื่องสั้นที่ได้รับรางวัลยูนิเซฟประเทศไทย พ.ศ. 2564-2566 ได้สะท้อนให้เห็นถึงทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลได้พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่อยู่ในสังคมแบ่งเป็นความสัมพันธ์ที่ดีและความสัมพันธ์ที่ไม่ดี ความสัมพันธ์ที่ดีเกิดจากความรักและความเข้าใจระหว่างคนกับคน ความสัมพันธ์ที่ไม่ดีเกิดจากการทะเลาะและความขัดแย้งระหว่างบุคคล 2) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสภาพแวดล้อมพบว่าบุคคลกับทุกสิ่งทุกอย่างของสภาพแวดล้อมมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด 3) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสัตว์เลี้ยงพบว่า ระหว่างบุคคลกับสัตว์เลี้ยงมีความรัก ความเข้าใจและความอบอุ่นซึ่งกันและกัน 4) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสังคมพบว่าบุคคลกับสังคมตามความคิดที่สืบทอด ข้อกำหนดด้านกฎหมายและค่านิยมที่ถูกต้องได้รับการพัฒนาและความก้าวหน้าซึ่งกันและกัน ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับภาพสะท้อนในวรรณกรรมที่วิทีย์ ศิวะศรียานนท์ (2541, น. 21) กล่าวว่า วรรณคดีเป็นเครื่องแสดงอารยธรรมของสังคม และความสัมพันธ์ของตัวละครยังสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของบุคคลตามที่ เท็ดพงษ์ คงแก้ว (2566, น. 4) ได้กล่าวว่า ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นพฤติกรรมหนึ่งที่บุคคลกระทำต่อกัน สัมพันธภาพจะเป็นสิ่งที่ช่วยให้บุคคลเข้าใจความคิดของกันและกันเป็นการสร้างเสริมความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันของบุคคล สัมพันธภาพ

ระหว่างบุคคลจะโดยร่างกายและภาษาแสดงออกมาให้ผู้คนเข้าใจ สัมพันธภาพที่เกิดจากความรัก ความผูกพัน และความอบอุ่น จะเป็นพื้นฐานของการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

ผลการวิจัยครั้งนี้มีเนื้อหาในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของสมาชิกในครอบครัวได้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ HUANG JINMEI (2565) ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาพสะท้อนสังคมเมืองในละครโทรทัศน์ sitcom สุภาพบุรุษสุดซอย ได้พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกครอบครัวเป็นความสัมพันธ์ที่ดี สมาชิกในครอบครัวรักและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เมื่ออีกฝ่ายมีปัญหาสมาชิกในครอบครัวพี่น้องมีความเท่าเทียมกัน ขณะเดียวกัน ความสัมพันธ์ที่ไม่ดีเกิดขึ้นได้เมื่อสมาชิกในครอบครัวไม่ไว้ใจกัน และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของชูลีพร เอี่ยมประดิษฐ์ (2563) ศึกษาวิจัยเรื่อง การนำเสนอแนวคิดมนุษยนิยมในนวนิยายรางวัลยุวศิลปินไทยพบว่า ด้านมนุษยนิยมในฐานะพลเมืองของสังคม ได้แก่ แนวคิดความเท่าเทียมกันของมนุษย์ในสังคมแนวคิดการต่อสู้เพื่อความดีงามในสังคม แนวคิดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ZHOU YUNYAN (2564) ศึกษาวิจัยเรื่อง วิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยและสิ่งแวดล้อมในนวนิยายที่ได้รับรางวัลลูกโลกสีเขียว พ.ศ. 2553-2558พบว่า ด้านคุณธรรมจริยธรรม ชาวเกาะมีวิถีการดำเนินชีวิตที่ผูกพันอยู่กับป่าจึงถือว่าสัตว์ป่า คือเพื่อนและเป็นสมาชิกหนึ่งของครอบครัว

ข้อเสนอแนะ

ควรเพิ่มการศึกษาจากเรื่องสั้นและนวนิยายของรางวัลยุวศิลปินไทยเพื่อมีการเปรียบเทียบแต่ละสมัยและได้วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของสังคมในด้านชีวิตความเป็นอยู่ การเมือง เศรษฐกิจ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- จิระพนธ์ ชันชาวี. (2564). ช่วงระยะเวลาแห่งการพักยาวหนึ่งปี. ค้นคืนจาก <https://www.youngthaiartistaward.com/artist/literature/2021/44/>.
- ชูลีพร เอี่ยมประดิษฐ์. (2563). การนำเสนอแนวคิดมนุษยนิยมในนวนิยายรางวัลยุวศิลปินไทย (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.
- ปิยะสิทธิ์ วานุกุล. (2565). เจ้าของชีวิต. ค้นคืนจาก <https://www.youngthaiartistaward.com/artist/literature/2021/44/>.
- ภูริณัฐ พงกษณ์เนรมิตร. (2564). จุดเกิดเหตุ. ค้นคืนจาก <https://www.youngthaiartistaward.com/artist/literature/2021/44/>.
- วโรตม เตชศรีสุธี. (2566). บทจรของวิฬาร์. ค้นคืนจาก <https://www.youngthaiartistaward.com/artist/literature/2021/44/>.
- วิทย์ ศิวะศรียานนท์. (2541). วรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์. กรุงเทพมหานคร: ธรรมชาติ.
- สุรเดช โชติอุดมพันธ์. (2561). ทฤษฎีวรรณคดีวิจารณ์ตะวันตกในคริสต์ศตวรรษที่ 20. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อภิสิทธิ์ กาญจนถาวร. (2566). ความตายของวิทย์ กรทีละกมล. ค้นคืนจาก <https://www.youngthaiartistaward.com/artist/literature/2021/44/>.
- อิงอร สุพันธุ์วนิช. (2558). วรรณกรรมกับสังคม ภาพสะท้อนจากนวนิยายปัจจุบัน. กรุงเทพมหานคร: โครงการ เผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

HUANG JINMEI. (2565). ภาพสะท้อนสังคมเมืองในละครโทรทัศน์ sitcom สู่ภาพบุรุษสุดซอย พ.ศ. 2561-2563.

(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ, สมุทรปราการ.

ZHOU YUNYAN. (2564). วิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยและสิ่งแวดล้อมในนวนิยายที่ได้รับรางวัลลูกโลกสีเขียว พ.ศ. 2553-2558. ใน การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ. ครั้งที่ 12.

